СОВЕТ
СРЕДНЕАТЫНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.ЦЕНТРАЛЬНАЯ , д. 2а,д.Нижние Аты ,
Арский муниципальный район, 422016

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРТА АТЫ
АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Узәк урамы, 2а йорт, Түбән Аты авылы,
Арча муниципаль районы, 422016

Тел. (84366)50-7-35, факс (84366)50-7-35. E-mail: Sat.Ars@tatar.ru

---

АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ УРТА АТЫ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ Советы КАРАРЫ

«03» октябрь 2016 ел **№ 24**

АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ УРТА АТЫ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНДӘ ГРАЖДАННАРНЫҢ ХОКУКЫЙ ИНИЦИАТИВАСЫН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131 номерлы Федераль законның 26 статьясы, Арча муниципаль районының Урта Аты авыл җирлеге Уставының 16 статьясы нигезендә Урта Аты авыл җирлеге Советы карар бирде:

1. Урта Аты авыл җирлегендә гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибен кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында һәм Арча муниципаль районы сайтында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан (халыкка җиткерелгән) көннән соң икенче көнгә үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемә алам.

Урта Аты авыл җирлеге башлыгы Мухамадиев Я.З

Арча муниципаль районының
Урта Аты авыл җирлегенең
03.10.2016 ел №24 карарына
КУШЫМТА

АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ УРТА АТЫ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНДӘ ГРАЖДАННАРНЫҢ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫН ТОРМЫШКА АШЫРУ ТӘРТИБЕ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртип «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы нигезендә эшләнгән һәм Россия Федерациясе гражданнарының хокук иҗат инициативасы белән җирле үзидарәне гамәлгә ашыруга хокукын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән.

1.2. Хокук иҗади инициатива - Урта Аты авыл җирлеге халкының җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашу формасы (алга таба - *муниципаль берәмлек).*

1.3. *Гражданнар тарафыннан хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру* гражданнарның хокукый *инициативасын гамәлгә ашыру* тәртибендә муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актлары проектларын муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнарына яисә муниципаль берәмлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи затына кертү юлы белән сайлау хокукына ия гражданнарның инициатив төркемнәре аша гамәлгә ашырыла, алар компетенциясенә гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актын кабул итү керә.

1.4. Хокук иҗат инициативасы тәртибендә муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актларының түбәндәге проектлары карауга кертелә алмый:

1.4.1. Муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнарының вәкаләтләре срогын теләсә нинди нигездә туктату яисә озайту, аларның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны туктатып тору турында, шулай ук муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнарына вакытыннан алда сайлаулар уздыру йә күрсәтелгән сайлауларны кичектереп тору турында;

1.4.2. муниципаль берәмлек җирле үзидарә органнарының шәхси составы турында;

1.4.3. Муниципаль берәмлек җирле үзидарәсе депутатларын һәм вазыйфаи затларын сайлау, күрсәтелгән вазыйфаи затларны вазыйфаларына билгеләп кую, билгеләп кую һәм вазыйфаларыннан азат итү турында, шулай ук аларны вазыйфаларына билгеләп кую һәм вазыйфасыннан азат итү өчен ризалык бирү турында;

1.4.4. Муниципаль берәмлек бюджетын кабул итү яисә үзгәртү, муниципаль берәмлекнең финанс йөкләмәләрен үтәү һәм үзгәртү турында.

1.4.5. Федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка мәсьәләләр буенча.

2. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актлары проектларын кертү буенча гражданнарның инициатив төркемен төзү тәртибе

2.1 Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актлары проектларын кертү буенча гражданнарның инициатив төркемен формалаштыру (алга таба - гражданнарның инициатив төркеме) гражданнарның ихтыяр белдерүләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Гражданнарның инициатив төркеме саны сайлау хокукына ия муниципаль берәмлек халкының кимендә өч процентын тәшкил итәргә тиеш. Гражданнарның инициатив төркеме әгъзалары булып унсигез яшькә җиткән, муниципаль берәмлектә даими яисә башлыча яшәүче Россия Федерациясенең балигъ булган гражданнары булырга мөмкин. Муниципаль берәмлектә даими яисә башлыча яшәүче чит ил гражданнары җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

Гражданнарның инициатив төркеме җыелышын төзү һәм үткәрү муниципаль берәмлекнең норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Бу очракта гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелә торган муниципаль берәмлекнең хокукый акты проектына гражданнарның инициатив төркемен төзү турында йә гражданнарның конференциясенә делегатлар сайлау турында карар кабул ителгән гражданнарның җыелышлары беркетмәләре, шулай ук гражданнарның тиешле конференциясе беркетмәсе кушымта итеп бирелә.

2.2 Гражданнарның инициатив төркеме аны төзү турында карар кабул ителгәннән соң төзелгән дип санала. Күрсәтелгән карар инициатив төркемнең җыелышы (конференциясе) беркетмәсе белән рәсмиләштерелә, анда түбәндәге белешмәләр күрсәтелә:

2.2.1. гражданнар җыелышында (конференциясендә) катнашкан муниципаль берәмлек халкының саны;

2.2.2. Гражданнарның җыелышын (конференциясен) уздыру датасы һәм урыны;

2.2.3. Гражданнарның җыелышының (конференциясенең) көн тәртибе;

2.2.4. Гражданнарның хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелә торган муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый акты проекты исеме;

2.2.5. корреспонденция өчен адрес һәм төркемнең вәкаләтле вәкилләренең гражданнарның хокукый инициативасын оештыру һәм әзерләү буенча контактлы телефоны;

2.2.6. Гражданнарның җыелышы (конференциясе) мәсьәләләре буенча кабул ителгән карарлар.

2.3. Гражданнарның инициатив төркеме җыелышының (конференциясенең) беркетмәсенә түбәндәгеләр кушып бирелә:

2.3.1. Гражданнарның инициатив төркеме әгъзаларының һәр әгъзасына фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган елын (унсигез яшьтә - өстәмә рәвештә туган көнен һәм аен), яшәү урыны адресын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен, номерын һәм аны бирү датасын, аны биргән органның исемен яисә кодын күрсәтеп;

2.3.2. Гражданнарның хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелә торган муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый акты проекты.

2.4. Гражданнарның инициатив төркеме җыелышы (конференциясе) гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә муниципаль берәмлекнең хокукый акты проектын кертүгә бәйле мәсьәләләр буенча мәнфәгатьләр бирү өчен ике вәкаләтле вәкил сайларга мөмкин.

2.5. Гражданнарның инициатив төркемен төзү турында карар булган гражданнарның инициатив төркеме җыелышының (конференциясенең) беркетмәсенә, һәр катнашучының фамилиясен, исемен, атасының исемен күрсәтеп, инициатив төркем җыелышында (конференциясендә) катнашучыларның барысы да имза сала.

3. Хокукый инициативаны хуплап имзалар җыю

3.1. Хокукый инициативага ярдәм итү өчен муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнарына сайлауларда актив сайлау хокукына ия муниципаль берәмлек халкының кимендә 3 %ын, әмма аның халкының гомуми санынннан кимендә өч процентын җыярга кирәк.

3.2. Имзалар җыю хокукы муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясенең хокуктан файдалануга сәләтле балигъ булган гражданына карый.

3.3. Гражданнарның хокукый инициативаны хуплап имзалар җыю срогы инициатив төркемне теркәү датасыннан башлана һәм ике айдан артык була алмый.

3.4. Хокукый инициативаны хуплап имзалар аларны муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органы каравына чыгарыла торган муниципаль хокукый акт проектын формалаштыруны үз эченә алган әлеге Тәртипкә кушымта нигезендә имза кәгазьләренә кертү юлы белән җыела.sub_1001 Имзалар җыючы зат муниципаль хокукый актның күрсәтелгән проекты текстын имза кәгазьләренә үз имзаларын куйган затлар таләбе буенча тапшырырга тиеш.

3.5. Муниципаль берәмлек кешесе, имза кәгазенә үз имзасын куеп, анда үз фамилиясен, исемен, атасының исемен, елын, туган көнен һәм көнен, яшәү урыны адресын, паспортының яисә аны алмаштыручы документының сериясен һәм номерын, шулай ук имзаны кую датасын кулдан язып куя. Имзалар кәгазе инициатив төркем әгъзасы тарафыннан таныклана, ул үзенең паспорт күрсәткечләрен һәм яшәү урынын күрсәтә.

Эш урыннарында, хезмәт хакы, пенсияләр, пособиеләр, башка социаль түләүләр бирү процессында һәм урыннарында имзалар җыю тыела. Имза кәгазенә имза куйган өчен бүләкләү рөхсәт ителми. Әлеге тыюларны бозу җыелган имзаларны гамәлгә яраксыз дип тану өчен нигез булып тора.

3.6. Имзалар җыюга бәйле чыгымнар инициатив төркем алып бара.

3.7. Муниципаль берәмлектә яшәүче һәр кеше, хокук иҗат инициативасын хуплап яисә хокукый иҗади инициативаны хуплап имзалар җыю турында аңа мәгълүм булган вакыттан башлап, гамәлдәге законнар нигезендә ярдәм итү яисә хокук чыгару инициативасына каршы агитация алып барырга хокуклы.

4. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый акты проектын карау

4.1. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру максатларында гражданнарның инициатив төркеме үз компетенцияләренә муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актын кабул итү кирә торган муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органына яисә муниципаль берәмлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи затына түбәндәге документларны кертә:

4.1.1. гражданнар җыелышында (конференциясендә) расланган гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый акты проекты;

4.1.2. Гражданнарның хокукый инициативасын, аның максатларын һәм төп нигезләмәләрен гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актын кабул итү кирәклеген нигезләүне үз эченә алган аңлатма язуы;

4.1.3. Финанс-икътисадый нигезләү (муниципаль берәмлекнең хокукый акты проекты гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән очракта, аны гамәлгә ашыру финанс чыгымнарын таләп итәчәк);

4.4. Гражданнарның инициатив төркеме җыелышы беркетмәләре: гражданнарның инициатив төркемен төзү турында йә гражданнарның инициатив төркемен төзү турында карар кабул ителгән йә гражданнарның инициатив төркемен

төзү турында карар кабул ителгән конференциядә катнашу өчен делегатлар сайлау турында карар кабул ителгән гражданнар җыелышы беркетмәсе, шулай ук тиешле карарлар кабул ителгән конференция беркетмәсе;

4.4.5. гражданнарның хокук иҗат инициативасын карау барышында гражданнарның инициатив төркемен тәкъдим итәргә вәкаләтле затлар күрсәтелгән озату хаты, шул исәптән муниципаль берәмлекнең кертелә торган проекты буенча докладчы гражданнарның инициатив төркемнең вәкаләтле вәкилләре арасыннан булган гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә;

4.4.6. Имзалар җыю нәтиҗәләре турында инициатив төркемнең йомгаклау беркетмәсе, анда җыелган имзаларның гомуми саны, шулай ук номерланган һәм брошюраланган имзалар кәгазьләре күрсәтелә.

4.5. Инициатив төркем вәкиле катнашында муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан инициатив төркем документлары алынган көннән алып 10 көн эчендә инициатив төркем вәкиле катнашында имзалар кәгазьләрен рәсмиләштерүнең дөреслеген һәм аларда булган белешмәләрнең дөреслеген тикшерү уздырыла.

4.6. Гамәлгә яраксыз дип санылар:

имзалар җыю көненә имзалары булмаган затларның имзалары һәм имзалар кәгазендә дөреслеккә туры килми торган белешмәләр күрсәткән катнашучыларның имзалары;

4.6.2. кушымтада санап үтелгән барлык белешмәләрне күрсәтмичә йә әлеге белешмәләрне тулы булмаган яисә кыскартылган хәлдә күрсәтеп, шушы белешмәләрне бер мәгънәдә генә аңлауга комачауламый торган кыскартулардан тыш, имзалар;

имзалар җыюны уздыру буенча инициатив төркем теркәлгән көннең иртәгесеннән көнгә кадәр җыелган имзалар;

4.6.4. Эш урынында җыю нигезендә, хезмәт хакы, пенсияләр, пособиеләр, башка социаль түләүләр биргәндә гамәлгә яраксыз дип танылган имзалар;

4.6.5. Имзалар кәгазенә кулдан язылмыйча яисә карандаш белән кертелгән катнашучыларның имзалары;

4.6.6.6. Имзалар җыючы зат турындагы белешмәләр булмаса йә үз кулы белән кертелмәгән булса, йә имзалар кәгазе имзалар җыючы затның һәм имзалар җыюны уздыру буенча инициатив төркемнең вәкаләтле вәкиленең үз имзасы белән таныкланмаса, йә бу имза дөрес булмаса;

4.6.7. Ялган имза кәгазенә кул куйган катнашучы турындагы мәгълүматлар аның үзе һәм имзалар җыючы зат тарафыннан кертелмәгән булуы ачыкланган имзалар.

4.7. Намуссыз дип санылар:

4.7.1. Төрле затлар исеменнән бер зат яисә бер зат исеменнән башка зат куйган имзалар мондый имзалар комиссиягә җәлеп ителгән экспертның язма бәяләмәсе нигезендә дөрес түгел дип танала;

4.7.2. Әгәр имзалар кәгазьләрен тикшергәндә бер үк затның берничә имзасы табылса, бер генә имза исәпкә алына.

4.8. Имзалар җыйганда мәҗбүр итү куллану турында белешмәләр ачыкланган, шулай ук муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнары имза кәгазьләрендә фальсификация фактларын ачыклаган очракта, хокук иҗат инициативасын карамаска хокуклы.

4.9. Инициатив төркем вәкилләре кануннарда билгеләнгән тәртиптә имзалар чыгару инициативасын хуплап җыелган имзаларны тикшерү нәтиҗәләренә карата шикаять белдерергә хокуклы.

4.10. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль берәмлекнең хокукый акты проекты аны керткән көннән алып бер ай эчендә үз компетенциясенә муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый актын кабул итү кирә торган муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органы яисә

муниципаль берәмлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи заты тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш.

4.11. Җирле үзидарәнең органы (вазыйфаи заты) түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

4.11.1. Хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектына хокукый экспертиза тәэмин итәргә, ә кирәк булганда - финанс-икътисадый нигезләү әзерләнергә (әгәр әлеге муниципаль хокукый актны гамәлгә ашыру өстәмә матди яисә башка чыгымнар таләп итсә), муниципаль хокукый актлар исемлеген, муниципаль хокукый актларның күрсәтелгән проектын кабул итүне таләп итәчәк гамәлдән чыгарылуын, үзгәртелүен яисә өстәмәләрен таләп иткән муниципаль хокукый акт проектына хокукый экспертиза тәэмин итәргә, шулай ук башка белешмә материаллар әзерләргә;

4.11.2. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карауга бәйле экспертиза нәтиҗәләре һәм башка мәсьәләләр буенча инициатив төркем вәкилләренә тулы мәгълүмат бирергә;

4.11.3. Хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын кертү һәм аның буенча карар кабул итү көненнән бер айдан да соңга калмыйча карарга.

4.12. Карау процессында тиешле орган (вазыйфаи зат) инициатив төркем вәкилләреннән кирәкле аңлатмалар соратып алырга хокуклы.

4.13. Редакцион, стилистик һәм башка искәрмәләр ачыкланганда йә хокук иҗат инициативасыннан чыга торган муниципаль хокукый акт проектын эшләү кирәк булган очракта, җирле үзидарәнең тиешле органы (вазыйфаи заты) мондый искәрмәләрне бетерүдә яисә мондый актларны эшләүдә катнашуга инициатив төркем вәкилләрен чакырырга хокуклы.

4.14. Гражданнарның инициатив төркеме вәкилләре хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән карар проекты карала торган Урта Аты авыл җирлеге Советы утырышында катнашырга һәм әлеге мәсьәлә буенча доклад белән чыгыш ясарга хокуклы.

4.15. Җирле үзидарәнең органы (вазыйфаи заты) инициатив төркем вәкилләренә, хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

4.16. Хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча җирле үзидарә органы (вазыйфаи заты) түбәндәге карарларны кабул итәргә мөмкин:

4.16.1. проектны тулаем кабул итәргә;

4.16.2. проектны кире кагу, сәбәпләрне дәлилләп нигезләү;

4.16.3.проектны өстәмә бәйсез экспертизага җибәрергә.

4.17. Җирле үзидарәнең органы (вазыйфаи заты) хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караудан баш тартырга йә аны максатка ярашлы булмаган сәбәпләр аркасында кире кагарга хокуклы түгел.

4.18. Хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча җирле үзидарә органының (вазыйфаи затның) тискәре карары булган очракта, инициатив төркемгә җиде эш көне эчендә тиешле муниципаль хокукый актны кабул итүдән баш тартуның язма нигезләмәсе бирелә.

4.19. Гражданнарның хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча кабул ителгән нигезле карар рәсми рәвештә һәм язма рәвештә басылып чыгарга, аны керткән гражданнар төркеменә җиткерелергә тиеш.

4.20. Җирле үзидарә органы (вазыйфаи зат) карарына карата шикаять белдерү федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

4.21. Хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыруга каршы килгән очракта, инициатив төркем судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

Урта Аты авыл җирлегендә хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибенә кушымта

Без, түбәндә кул куючылар, инициатив төркемнең муниципаль хокукый инициативасының (№___ _________) проектын хуплыйбыз

____

(хокукый инициативаның формулировкасы)

____

____

____

____

№ т/б	Фамилиясе, исеме, атасының исеме	Туу датасы	Яшәү урыны адресы	Паспорт яки аны алмаштыручы документ	Имзалау датасы	Имза

Имза кәгазен таныклыйм:

____

(инициатив төркем вәкиленең фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәү урыны,

____

паспортының яисә аны алмаштыручы документының номеры, сериясе)

____

____

(имза һәм дата)